

TESSA HADLEY¹

COVID

Felmentem anyámhoz az emeletre, és azt mondtam, hogy a toalettre kell mennem. Anyámnak volt egy WC-je a földszinten is, de annak volt egy megemelt ülése, és egy támasztéka a karoknak, hogy könnyebben tudjon felállni a csípőprotézisével, de én ettől viszolyogtam. Nem tehetek róla, de van egy olyan megmagyarázhatatlan érzésem, hogy felszedek valamit, ha használom: szenvedést, öregséget, nem tudom. Egyébként most nem is kellett a WC. De azért felmentem az emeletibe, ahol nem volt semmiféle támaszték, magamra zártam az ajtót, és leültem az ülőkére, majd megnyomtam a gombot, hogy anyám hallja, hogy zubog. Most tulajdonképpen nem volt semmire sem szükségem, a WC-re sem, de néha úgy érzem, hogy muszáj egyedül lennem néhány percig, és közben ne csináljak semmit, még csak ne is gondolkodjam, vagy pláne ne halljak valakit össze-vissza fecsegni arról, hogy most mit tegyek.

Azért senki se értsen félre. Először is, anyámnak nem volt semmi baja, egész jól tartotta magát kilencvenkétévesen is. Nagyon jó erőben volt, szinte csodáltam. De azért örültem, hogy vele lehettem a karantén idején, amikor hónapokig sehová se mehettünk a koronavírus miatt. Nem tudtam volna távol lenni tőle, és állandóan aggódni amiatt, hogy és mint van ott egyedül, mit csinál, és a többi. Voltak ugyan barátai, akik bevásároltak meg kitararítottak neki, és a kis kertjét is rendben tartották – ezek az emberek mind jó barátai voltak, bár fizetett is nekik a munkáért. Anyám persze szerette az emberek társaságát, és vágyott is rá – bármilyen társaságra, még az enyéimre is. Már egyikünknek sem volt férje. Anyám harmadik férje, Dickie, három évvel ezelőtt halt meg. Nem ő volt az apám, hanem az első férj, aki már jóval azelőtt távozott az élők sorából. Én meg elváltam, úgy három évvel azelőtt. Nem volt jó férj nélkül egyikünknek sem, de mégis csak nyugodtabb volt az életünk nélkülük. Végül is minden férfi dominálni akar egy nő életében. De anyámnak azért hiányzott a férfi, hogy legyen, aki csodálja és udvaroljon neki, ezért konzervatív módon minden férfival flörtölt. Még az én férjemmel is. És azt sem engedte, hogy anyunak vagy mamának szólítsuk, mintha más nem lenne, csak az. Margot-nak kellett szólítanom nekem is.

¹ Tessa Hadley – brit író, született: 1956.

Zoknis lábammal lépkedve óvatosan az utcára néző hátsó szobába mentem. Nem itt szoktam aludni, hanem egy kanapén a mögötte lévő sötét sufniiban, ahol volt egy könyvespolc néhány könyvvel, és állítólag ez volt Dickie dolgozószobája, csak, hogy mi volt itt a munkája, nem tudom. Nyilván a boros butéliák nyitogatása, mert szerette a bort. Itt volt az ő kommunikációs központja a korabeli csúcs internettel, melyen, ha jól emlékszem, rajzfilmeket szokott nézegetni. Anyám viszont nem volt az új technika barátja, és még a leveleit is csak kézzel írogatta egy kisasztalnál az „irodájában.” Az ember azt gondolhatta volna róla, hogy úri környezetben nevelkedett, különórái voltak és finom porcelánból itta a teát. Senki sem hitte volna, hogy az apja egyszerű gyári munkás, az anyja meg takarítónő volt. Nem mintha szégyellte volna a múltját, és egy nagyasszonyt, vagy valami úri dámát akart volna játszani. Amikor a Liverpoolban töltött gyerekeveinek régi történeteit mesélte, akkor a szeme megtelt az igazi emlékezés és nosztalgia könnyeivel, és akkor olyan aranyos volt. Egyébként egész életében kedves volt mindenkire, és nem volt csúnya, bár ő mindig csak legyintett. „Tudom én, hogy mi a szép, drágám – szokta mondogatni –, és nekem csak egyéniségem van.” Az ötvenes években, mielőtt férjhez ment volna, modell volt, és még kisebb szerepeket is eljátszott egy-két filmben, bár nem volt jó színész. Kár, hogy a külsőmet illetően nem rá, hanem apámra ütöttem, aki az egyik film producere volt, melyben anyám is játszott.

Ez a sufni tele volt titokzatosnál titokzatosabb dolgokkal, ami nekem a nagybetűs Misztériumot jelentette. A radiátor le volt kapcsolva, és az ajtó mindig zárva; itt kellemben hűvös volt a levegő, nem úgy, mint a ház többi részében, ahol száraz volt és meleg. Szerintem a nagy franciaágyban már régen nem aludt senki. A szőnyegen és a csupasz matracon hagyott kartondobozokban volt néhány cipő és vállfa, és sok folyóirat a hatvanas-hetvenes évek dzsesszénekeseinek képeivel, tubusokkal és illatos gyertyákkal, amelyekről még most sem szedték le a celofánt. A vastag irattartók számlákkal és szerződésekkkel voltak tele, melyeket Dickie borkereskedőkkel kötött anno. De ezekből a borokból ő viszont nem sokat adhatott el, mert inkább megitta. Sok ilyen doboz és papír volt a garázsban is, és Dickie gyerekei ígérték, hogy elviszik, de aztán a karantén miatt megfélemedtek az egészről. A ruhásszekrényben csak Margot ruhái és kabátjai voltak, méghozzá érintetlenül, úgy, ahogy a tisztítóból hazahozták.

Anyám tíz évvel ezelőtt költözött ebbe a közkedvelt tengerparti üdülővárosba, amikor már elmúlt nyolcvan, és Dickie még több. Érdekes, hogy végül épp itt kötött ki, hisz korábban olyan helyeken élt, mint Cap Ferrat,

Manhattan, a Bahamák és Róma. Egy ideig a második férjével, „azzal az unalmas bankárral”, ahogy most hívta, Chelseaben lakott, egy szép nagy házban, mely akár egy hatalmas villának is beillett volna, a Deeside-i erdő mellett, melyben rengeteg volt a rododendron. Évekkel ezelőtt azonban úgy alakult, hogy anyámnak alig maradt valami pénze: az unalmas bankár, amikor válásra került sor, bosszúállónak bizonyult, és kismizmizte. Ami kis tőkéje maradt, azt Dickie „befektette”, pontosabban elitta. Úgyhogy végül is ide költöztek, Cherry Tree Lodge-ba, ebbe az unalmas házba azzal a sok szebb napokat látott bútorral, mely (mármint a ház) amúgy szépen meghúzta magát a többi, szállást és reggelit kínáló komfortos, frigid és szürke kőhomlokzatos teraszos szomszéd házak egyhangú utcájában anélkül, hogy egyáltalán kilátás nyílt volna onnan arra, ami valójában nem is a tenger, hanem csak az iszapos, barna Bristol-csatorna Anglia és Wales között.

Dickie utálta ezt a helyet, mert úgy érezte, hogy nem úri embernek való. De Margot-t nem érdekelte. Valóban, mi értelme öregnek lenni egy divatos helyen? Jobb volt egy olyan helyen kimutatni varázslatos egyéniségét, ahol senki sem olyan, mint ő. És különben is tudta, mint ahogy én is attól kezdve, hogy Cap Ferrat-ban, a Bahama-szigeteken és a többi puccos helyen is megfordultam, hogy minden helynek, még ha egyáltalán nem is olyan fényes, megvannak a maga titkai és érdekességei. A legfényesebb helyek is lehetnek unalmasak és üresek. És melleleg túloztam, amikor Margot múltjáról beszéltem. A szülei egyáltalán nem voltak olyan szegények, vagy legalábbis nem sokáig. Apjának jó munkája volt egy üzemben, amely precíziós műszereket állított elő a repülőgépgyártóknak, anyja pedig csak egy kis ideig volt takarítónő a házassága és Margot születése előtt, aki eredetileg a Margit nevet kapta, de neki nem tetszett. Úgy emlékszem nagymamámra gyerekkoromból, hogy nem volt magas és karcsú, de volt benne erő és határozottság, s amúgy meg menedzser volt egy liverpooli ruhagyárban, ahol, mint gyerek, nagyon boldog tudtam lenni. A friss, új gyapjúszövetek pusztán sokfélesége határozottan boldoggá tett, élveztem a különböző színeket, de még az üzem poros levegőjét is. Később, amikor először voltam terhes a fiammal, réteges, krémszínű, tiszta gyapjúból vékony kis kötöttükkel apró mellényeket és kardigánokat kötöttem, amelyeket elől kis szalagocskákkal vagy apró gyöngyházgombokkal lehetett megkötni, illetve összegombolni. De miután a baba megszületett, rájöttem, hogy ezek a kis ruhadarabok semmire sem jók. Csak kézzel lehetett kimosni, ha a baba lehányta. Aztán a gyerek amúgy is allergiás lett a gyapjúra, és nem volt szabad ráadni ilyesmit.

A sufni egyik ablaka a cseresznyefára nézett, amely az előkert keskeny kavicsos sávjában nőtt előtte, és amelytől a ház is a nevét kapta. Tavasszal, amikor újdonság volt ez a karantén, és az időjárás, hogy vigasztaljon, vagy ellenkezőleg, gúnyoljon, elképesztően szép volt ez a cseresznyefa több héten át: lángolt a virág súlyától, s a fehér virág bíbor magjai rózsaszínű foltot ejtettek a szirmok törékeny anyagára – ez maga volt a dal az utca prózai szürkeségében. De most nem volt virág a fán, az idő téliesre fordult, mi meg itt voltunk bezárva. Amikor közelebb mentem az ablakhoz, éreztem a figyelmeztető hideget az üveg felől. November volt, délután három óra, és sötétedett, de nem kapcsoltam fel a villanyt, és már kint is kéknek látszott az esti levegő; a házak kertjeinek csenevész bokrai és az utcán parkoló autók egyenes sorai is mintha hideget öltöttek volna magukra. Nekem nagyon kedvesek voltak csípősen fanyar egyedülétemnek ezek az időtől ellopott fejezetei.

Aztán egyszer csak azt látom, hogy nem vagyok egyedül. Egy nőt láttam a kerekese kukák mellett a szemben lévő ház előtt a járdán. Cigarettazott. Azért nem vettem őt észre azonnal, mert szinte közvetlenül alattam állt – ahogy lenéztem, a feje búbját láttam csak, és a sűrű haját. Amúgy háttal állt felém; biztos voltam benne, hogy nem láthatott, mert ha felém is nézett volna, akkor is csak az ablaküveg sötétjét látja, de engem nem. Mégis spontán elléptem az ablaktól, melynek üvege párás lett a lélegzetemtől. Ennek a nőnek már a fizikai jelenlétéből meg lehetett ítélni, hogy milyen. Erős vállával és dacosan hátra vetett fejével mintha az egész világ ellen intézett volna egyértelmű kihívást. Elvette a cigarettát a szájától, és a kezét kacéran magasra tartva, az arcát épp felém fordítva fújta ki a füstöt. Sötét kabát volt rajta hamis prémgallérral, hogy a hideg ellen védje; a kabát alól kilátszott fehér köpenyének széle. Az ápolónői egyenruha arra engedett következtetni, hogy a nőnek biztos a szomszéd házban élő öregembert kell gondoznia. Mi az anyámmal nem nagyon ismertük az öreget. Beszéltünk felnőtt fiaival, akik jöttek, mentek. Felajánlottam, hogy szívesen segítek bevásárolni, ha gondolják, de azt mondták, hogy köszönik, egyelőre nem kell, megoldják. Sejtettem, hogy az ápolónő most vesz egy nagy lélegzetet, mint én, és arra készül, hogy tovább végezze napi teendőit. Jobb kezének könyökét a bal kéz tenyerével megtámasztva, bal karját meg szorosan a testéhez szorítva még jól megszívta a cigarettát egyszer, kétszer, aztán a földre dobta, és a sarkával eltaposta.

Mielőtt bement volna, egy gyors pillantást vetett az ablakra, amely mögött álltam, ezért hátra léptem; nem láthatott, de talán ösztönösen megérezte, hogy figyelik. És amíg beütötte a kódot a zárba, majd várt, hogy bemehessen, hogy

aztán végleg eltűnjön szemem elől a házban, volt időm megfigyelni. Láttam, hogy sokkal fiatalabb, mint én, de már nem fiatal. Úgy negyvenéves volt, és látni lehetett rajta, hogy nem dajkálta meg az élet – pisze volt az orra, és vastag a szája, sűrű és bolyhos a szempillája, az arcbőre meg egyenetlen. Zömök testalkatából és sötét bőrszínéből ítélve spanyol vagy portugál lehetett. Margot biztos azt mondta volna róla, hogy nem szép, és nincs benne nőiség. Ám szerintem volt benne valami vonzó. Anyám sosem ítél jól az ilyen kérdésekben, a nemtetszés rögtön kiül az arcán, ezt egy fintorral jelzi, ám látszik rajta, hogy egyáltalán nem biztos abban, amit mond.

– Mit csináltál abban a szufniban? – kérdezte, amikor lementem.

– Vécére kellett mennem – mondtam. – S aztán bementem oda, hogy kinézzek az utcára.

– Láttál valamit?

– Nem, semmit és senkit – válaszoltam.

Elkezdtem olvasni a Bovarynét. Előfordult, hogy sokáig nem tudtam elaludni: Cherry Tree Lodge-ban elég sok időt töltöttünk az ágyban, és ehhez én nem voltam hozzászokva – ebéd után mindig felmentünk a szobánkba, és mindketten lefeküdtünk egy kicsit. Margot felvonót használt, mert kímélni kellett a lábát. Dickie dolgozószobájának valamelyik könyvespolcán találtam ezt a regényt az útikönyvek, a vicclapok és a borászati hirdetések között. A lapjai már kissé gyűrötték voltak és sárgák, a borító is foltos és fakó, egyáltalán nem célzott arra, hogy mi a mondanivalója, vagy hogy micsoda viharos szenvedélyek is dúlnak benne. Biztos Margot-é volt, bár nem tudom, miért épp Dickie dolgai közt találtam. Anyám szerette a regényeket, és azt állította, hogy egy nyáron Dél-Franciaországban végigolvasta az egész Proustot, bár mostanság inkább detektívtörténetekkel szórakozott. Dickie talán azért harapott rá, és kérte el Margot-tól, mert a borítója alapján úgy vélte, van benne valami, ami pikáns. Volt is, de nem az, amit kedvelt. Az enyv már egészen elszáradt a könyv gerincén, és a lapjai is kiestek, de azért el lehetett olvasni. Egy kis párnát tettem a fejem alá, és úgy olvastam. Ebben a helyzetben Dickie asztali lámpája gyenge fénymorzsákat szórt a kilazult lapokra. Hallottam korábban, hogy a régi Steegmuller-féle fordítás nem az igazi, de szerintem azért megőrizte a szavak valódi fényes varázslatosságát és a regény szívhez szóló, kegyetlen mondanivalóját is.

Ismertem a regényt, és tudtam, hogy mi is fog történni benne, de mégis úgy éreztem, hogy a veszélyt, mely a szereplőket fenyegeti, még el lehet hárítani, és én is tudok tenni valamit azért, hogy másképp alakuljon a sorsuk, és ne sújtson

le rájuk az elkerülhetetlen sors keze. Nem tudtam elképzelni, hogy ez az Emma Bovary miért csinál ilyen bolondot magából, mitől hiszi, hogy olyan különleges. Vajon azért, mert van benne egy állandó nyugtalanság, és szívet-lelket emésztő heves vágyakozás valami után, amiről nem is tudja, hogy micsoda? Az első este csak akkor kapcsoltam le a villanyt, amikor hallottam, hogy Margot felkel és kimegy a toalettre. Nem akartam, hogy idegeskedjen amiatt, hogy nem alszom. De aztán másnap este, és utána, az ágyban ismét elővettem a Bovarynét – valamiért nem akartam, hogy Margot megtudja, hogy ezt a regényt olvasom, ezért nem vittem le magammal a földszintre. Pedig biztos örült volna neki; mindig óriási lelkesedéssel tudott mesélni arról, mily sokat jelent neki az olvasás, és, hogy az irodalom milyen csodálatos. Amit én szoktam olvasni, mondta, az unalmas és száraz, nincs benne semmi. De kiskorom óta élt bennem egy ösztön – lehet, hogy emiatt voltam annyira tartózkodó a szerelemben is –, hogy senkinek, anyámnak se mutassam, milyen vagyok belülről. Most Bovaryné voltam belülről. Ő tette színéssé szürke mindennapjaimat.

Közben sikerült rábeszelném Margot-t, hogy egye meg a reggelijét. Mindig panaszkodott, hogy éhes, és mindig pontosan megmondta, mit szeretne – Earl Grey teát és narancslét, vajjas piritóst egy kis mézzel –, de amikor a piritósnak a felét megette, már nem volt étvágya. Eléje tettem a tablettáit, és szóltam, hogy vegye be. Sokszor próbált kibújni alóla, mert tele volt különféle kiagyalt babonákkal az egészségével kapcsolatban; az orvosok azt mondták róla, hogy „egy aranyos öreg néni”, de anyám nem hitt az orvosoknak és nem csinálta azt, amit mondtak neki. Amikor első hallókészülékét segítettem neki elhelyezni a fülében, összerándult és elhúzta a fejét. „Jaj, Diane! Vigyázz, drágám. Dickie mindig olyan előzékeny volt velem.” Ősz haja szép volt és egyenes szálú, kontyban viselte, és néha megengedte, hogy feltűzzem, de közben úgy grimaszolt a tükörben, mintha tükkel szurkálnám. Aztán az öltözőasztalánál ülve vallásos komolysággal sminkelte ezt a ronda vénasszonyt, ahogy magát nevezte. Pedig egyáltalán nem volt ronda. Az ifjúkori szépség természetesen eltűnik a korrallal, de megöregedett arcvonásai ellenére Margot-ban sok minden megmaradt belőle. Részévé vált az öregség, de a fény azért átsütött rajta. Megőrizte állának erélyes, finom vonalát, szép egyenes orrát, és azt, amit a lapok lelki kiegyensúlyozottságnak szoktak nevezni. Sokan úgy hitték, hogy Margot fiatal korában táncosnő volt.

Mire mindketten átöltöztünk, és anyám kisminkelte magát, én elmosogattam a reggeli edényt, és megfőztük a fekete kávé is. Azért ne higgye senki, hogy napi teendőink közben csak hallgattunk és egy szót se szóltunk

egymáshoz. Mindketten szerettünk beszélni, bár társalgási stílusunk nagyon elütött egymástól. Margot állandó fecsegését morgással, viccekkel, ténymegállapításokkal szakítottam félbe. Örültem, hogy van kivel beszélgetni, mint ahogy anyám is. Margot igazán tartani tudta a lelket bennem. Bár mélyen gyászolta Dickie-t, lelki irányítúje azért a vidámság felé mutatott. És nem tartozott azok közé az öregasszonyok közé, akik csak a régi szép időkre emlékeznek. Érdekeltek a napi események, sose mulasztotta el megnézni a híradót, bár a tényekkel gyakran nem tudott mit kezdeni most sem, akár csak akkor, amikor még fiatal lány volt. Persze, nem volt követelmény a progresszív adózás, vagy az amerikai választási rendszer apró részleteinek a megértése egy olyan nőnek, mint Margot.

– Az a baj a régi időkkal, Diane – mondta Margot –, hogy ha otthonba kerülök, orra-szájba Fred Astaire-t és Ginger Rogerst fogom kapni, vagy azt a rémes Vera Lynnt hallgathatom reggeltől estig. De mindez anyám korában volt, nem az enyémben. Nekem Nina Simone jobban tetszik.

– Jó. Akkor ne menj sehová – mondtam közömbösen.

– Már miért ne mennék! Csak találj nekem egy olyan otthont, ahol Nina Simone-t is hallgathatom.

Szigorúan vettük a karantént; hozzánk nem járt senki, bár a takarítónőnek fizettünk, mert így volt rendjén. A kertész pénzét kint hagytuk egy borítékban, és integettünk neki az ablakból. Időnként azonban Margot elfelejtette, hogy itthon kell maradnunk, és lelkesen javasolta, hogy menjünk el valahová; egy cukrászdába, egy teára, vagy – s ez volt a csúcs! – egy kupicára, vagy egy jó erős Martinire ide a kocsmába a sarkon. Amikor felhívtam a figyelmét, hogy nem szabad távoznunk otthonról, és az összes cukrászda és kocsmá zárva, azonnal eszébe jutott, hogy mi is a helyzet, de azért látni lehetett a döbbenetet az arcán emiatt, és részben saját maga miatt is, mert lám, kiderült, hogy milyen ostoba vénasszony is ő. Azért az is sokkolta, hogy nem kaphatja meg azt, amit akar, amit amúgy egész életében megkapott, ha akarta: a boldogságot és a szórakozást. De azért bátran viselkedett, és nem mutatta, hogy mennyire csalódott.

Valamit azért tisztáznom kell. Lehet, hogy az olvasó azt hiszi, hogy én vagyok a megtettesült önfeláldozás, mert dobtam eddigi életemet és a karantén idejére idős anyámhoz költöztem, hogy vigyázzak rá, rendezzem a számláit és a postáját, főzök neki, egyek vele és minden este vele néztem a felhangosított tévét feliratozva. Ám az igazság az, hogy jelenleg nem igazán tudnék sokat mondani a saját életemről otthon. A válasom óta nem

mentek jól a dolgaim. Korkedvezményes nyugdíjba mentem a főiskoláról, ahol tanítottam, és nehezen tudtam fizetni a lakásra felvett hitel részleteit. Olyan káoszban éltem, hogy tisztább pillanataimban nem is csodálkoztam azon, hogy a férjem elvált tőlem. A fiam és a menyem hívtak, hogy menjek hozzájuk lakni, amíg összeszedem magam, és valószínűleg ők voltak azok, akiket (és persze az anyámat) a legjobban szerettem a világon, de féltem, hogy rámunnak, és a család terhére leszek. Meg aztán amúgy is sokszor megfordultam anyámnál azóta, hogy egyedül maradt, és mindenben segítettem neki. Ezért az volt a logikus, hogy a karantén idejére hozzá költözök, és ne máshoz. Ha önző szempontból nézem ezt a pandémiát, úgy soha nem jöhetett volna jobbkor, mint most.

Megismertem a szomszédban látott nő szokásait is. Úgy vettem észre, hogy minden hétköznap reggel nyolc órától ott van – hétvégén egy-két órára megjelentek az öreg fiai is. A nő néha gyalog jött magassarkú csizmában, amit a bejárati ajtónál lecserélt papucsra; máskor viszont két különböző színűre mázolt sportkocsival jött, hangosra turbózott motorral és krómozott küllőkkel. Kiszállt, majd bedugta a fejét az ablakon, hogy elköszönjön a bent ülőtől. Úgy tűnt, nem szívesen válik el tőle, mert a fejét nem húzta vissza azonnal; a mosoly az arcán azután, hogy befejezte a beszélgetést, kedves volt és szívélyes, olyan, mint akinek az illető a szeretője vagy jó barátja. Aztán felvette a maszkját, és fertőtlenítette a kezét azelőtt, hogy a házba lépett volna. Néha olyannak képzeltem, mint Emma Bovary, bár egyáltalán nem volt bennük semmi közös. Emma fiatal volt, és nagyon szép, ha egyszer Rodolphe is észrevette, aki pedig értett a nőkhöz. Ez a nő viszont egy középkorú nővér volt csupán, zömök és kis termetű, vastag derékkal és bokákkal.

Napközben kétóránként kiugrott cigarettázni a ház elé. Ilyenkor letolta a maszkját az orráról és a szájáról az álla alá. Sokszor telefonált is, amikor dohányzott, néha komolyan beszélt, vagy szigorúan – a volt férjével? –, máskor meg kedvesen – tizenéves gyerekeivel? –, megint máskor meg egészen bájos és incselkedő hangon csicssergett – feltételezem, a barátjával. Amikor beszélt, el is játszottta azt, amit mondott. Mintha csak mások is látták volna: a sarkán állva forgolódott, az egyik lábáról a másikra lépett, fejét hátra vetve hangosan kacagott fehér, erős fogsorát mutatva, és fényes szemeit forgatva. Volt valami nem természetes is ebben a rögtönzött férficsalogató előadásban – mintha a TV-ben vagy a filmekben látott jeleneteket utánozta volna, de ez a mesterkéeltség is csak vonzóbbá tette. Kezdtém úgy rendezni az időmet, hogy felmehessek ahhoz az ablakhoz az emeleten, valahányszor

ügy véltem, hogy a nő kint lehet. Megfigyeltem azt is, hogy délutánonként a kertben sétáltatja az öregot, ha nem esik. A sovány, magas öregember rózsaszín-fehér babaarcával úgy dőlt neki a nő erős vállának, mint egy beteg gólyamadár, míg a másik kezével a botját fogta, vagy a hegyes orráról és szájáról lecsúszott eldobható maszkiát babrált. Szorgalmas, jó kertész volt az öreg agyvérzése előtt; amikor Margot és Dickie ideköltözött, nevetve próbáltak elbújni előle a házban, hogy ne kelljen az öreggel beszélgetni, mert mindig meg akart nyesni valamit az ő kertjükben is. Margot-t most már furdalta a lelkiismeret emiatt. Nagyon hiányozhat szegénynek az asszony, mondta nem egyszor.

A nő hagyta, hogy az öregember teljes súlyával rátámaszkodjon. A függöny mögé húzódva figyeltem őket az ablakból. A nő viselkedése egészen más volt, mint akkor, amikor egyedül volt, vagy telefonált. Most türelmesen, lassan, óvatosan lépkedett előre az öreggel, alárendelve akaratát annak helyzetéhez; vidáman biztatta, hogy támaszkodjon csak rá nyugodtan. Az egyik fától a másikig mentek, s közben az öreg elmondta, mit is kell tudni róluk; a nő úgy tett, mintha nagyon érdekelné. Rejtély, hogy egyesek mennyire tudnak élni azzal a lelki ajándékkal, amit ki tudja honnan és miért kaptak azért, hogy bánni tudjanak másokkal anélkül, hogy szentek lennének. Hallottam ezt a nőt telefonálni, ezért tudtam, hogy egyáltalán nem volt szent: néha egészen durva volt és közönséges. Isten tudja, mi lakozott a szívében. Mégis sejtettem, hogy nehéz helyzetben, akár a társadalom legalján, ahol egyáltalán nem számít, ki mit gondol ízlésről, emberről, rangról vagy osztályról, ez a nő tudja, hogyan kell valakinek a helyzetén könnyíteni, és valakit megvigasztalni.

Ápolónőként valóban adott valamit a világnak ez a nő, sokkal többet, mint Emma Bovary. Kedvesen és megerőltetés nélkül segített az öreg Hansennek, profi módon és keményen dolgozott a kenyeréért, feltehetőleg rémesen alulfizetve valami ügynökség által, mely biztos lubickolt a bőségben. Ugyanakkor volt egy olyan érzésem, hogy ezt a nőt is ugyanez a végtelen nyugtalanság, vagy bármilyen más erő hajtja, mely Emma Bovaryt is arra készítette, hogy mit sem törődve erkölccsel és előítéletekkel, hajnalban vágjon neki az útnak, hosszú szoknyáját az ázott mezőn maga után húzva, hogy láthassa szeretőjét. A nő, aki öreg szomszédunkra vigyázott, szintén tele volt ezzel a fölös energiával, mely nemcsak a türelmét, hanem a belőle áradó melegséget is generálta az öregember felé. Két élete volt. Az egyik a profi ápolónőé, a másik meg egy titkos élet, melyről csak ő tudott. Vagy

az a fölös energia, melyről beszélek, talán csak belőlem áradt? Mert eleinte kíváncsiságom, hogy megtudjam, miféle, csak olyan apróság volt, mint amikor valaki csak úgy megtetszett régen az iskolában, de most már csak azért siettem fel az emeletre, hogy lássam. És azt, hogy miért akarom látni, mindenféle furfangos okokkal próbáltam magyarázni, mint ahogy azt is, hogy miért nem szabad Margot-nak tudni, de még csak sejteni sem, hogy leskelődtem. Ám ez az újfajta, bennem kialakult lelki komplexus segített az időt is eltölteni valahogy a hosszú és üres napok alatt.

Évek óta nem éreztem semmi ilyesmit. Mint ahogy ezekben az iskoláskori fellángolásokban sem igazán akartam viszonzást – vagy akár elismerést – kapni a szeretett lénytől. Csak annyit akartam, hogy érezzem ezt az ellágyulást, mint régen, amikor elsuhantam a bálvány mellett az iskolafolyosón, miközben ő az ellenkező irányba sietett izgatottan és lelkesen valamelyik tanár után, mert nekünk tiltva volt a folyosón valakit megállítani és beszélni vele, mert pletykálni nem volt szabad. Ő sem pletykálhatott rólam. Nem is tudta, hogy létezem. Vagy amikor néztem, hogy ugrál a háló előtt a teniszpályán, vagy feldobja a labdát, hogy szerváljon, és libben a kis szoknya, amint elüti a labdát. Soha nem én kaptam a labdát. Mert soha nem voltam a megfelelő helyen a megfelelő időben.

Hetente egyszer elmentem a szupermarketbe, ha elfogyott a készlet. Rendelhettem volna online is, de – bár egy csöppet sem haragudtam Margot-ra – élni akartam a lehetőséggel, hogy legalább tíz percig hallgassam a Rádió 4-et az autóban oda-vissza anélkül, hogy közben megjegyzéseket tegyen valaki. Épp próbáltam végiggondolni, hová is tegyem a szokásos tételeket a bevásárlókocsiban, amikor egy késő délután, vagy inkább este felé összefutottam az én Emma Bovarymmal a parkolóban. Ez volt az év legrövidebb napja, a szél fagyos, havas esőt fújt az arcunkba, és síkossá tette a bevásárlókocsik műanyag fogantyúját. Ő éppen kifelé jött, amikor én épp bemenni akartam; maszk volt rajtunk, de én azonnal felismertem. Hallottam az üvegek csörömpölését a bevásárlószatyrában, és szinte egészen ellágyultam, mert úgy éreztem, hogy azoknak az üvegeknek a rokonai, melyeket én is leveszek majd valamelyik polcra. Ugyanis esténként Margot és én néha azért felbontottunk egy-egy Martinit.

Meglepetésemre azon kaptam magam, hogy megálltam előtte, és elálltam az útját. Fejét lehajtva, hogy kivédje az esőt, megpróbált elmenni mellettem.

– Helló – mondtam. – Azt hiszem, ismerem magát.

Semmi jelét sem adta annak, hogy ismer, amikor felemelte a fejét és rám nézett. A szeme épp oly üres volt, mint az a sötét ablak, ahol állni szoktam, hogy őt lessem. Sietett elmenni, mert ázott az esőben, és mielőbb be akart ülni az autóbá: talán épp abba a kékbe. És most ő vezetett, vagy várt rá a barátja?

– Maga vigyáz a szomszédunkra, Mr. Hansenre – mondtam. – Néha látjuk őt magával a kertben.

Láttam, hogy megpróbálja arcának azt a megfelelően szívélyes kifejezést adni, melyet a munkaadók osztályának a képviselőivel folytatott beszélgetéseihez szokott felvenni; így természetesen csak a szemét láttam. Fekete maszkja, mint egy farsangi maszk, érdekes, de kissé fenyegető, abból a bizonyos nyúlós anyagból készült.

– Mr. Hansen kedves ember – mondta. – Szívesen vagyok vele.

– Maga nagyon jó hozzá.

– Szeret a növényeiről beszélni. Akkor hát melyik ház is a maguké?

Mennyire más volt most a hangja, mint akkor, amikor a telefonján beszél, és korhol vagy ugrat valakit. Nagyon szerettem volna megszüntetni a köztünk lévő távolságot és osztálykülönbséget. – Az nem az én házam – mondtam, ami tulajdonképpen igaz is volt. – A hetes számú házban lakom egy öregasszonnyal, akire vigyázok.

Furcsán nézett rám akkor, és szúrósabban. Talán, mert érezte, hogy hazudok, vagy féligazságokat mondok, de így álarcban nem látszik meg rajtam.

– Azt hittem, lánya van – mondta.

Közben egész idő alatt a kellemetlen időjárástól menekülve csak ment lassan a közelben parkoló autója felé; a szemem sarkából láttam is, hogy az a kék. Legyintettem, mintha csak azt akartam volna mondani, hogy most nem akarok részletekbe bocsátkozni.

– Akkor hát ismeri őket? – kérdeztem. – Ismeri Margot-t? Nemrég kapta meg az első vakcinát. És Mr. Hansen?

– A jövő hétre van előjegyzése – válaszolta. Kinyitotta a csomagtartót, a műszerfalnál volt egy gomb, azzal; felemelte a bevásárlószatyrait és elhelyezte a csomagtartóban. Majd hangosabban, hogy az eső ne nyomja el a hangját, szólt oda még nekem:

– Igen, ismerem Margot-t. Nem nagyon, de ismerem.

Aztán megjött a karácsony, és utána egy hétig esett az eső, így nem sok lehetőségem volt a megfigyelésre. Az ápolónő az eső miatt nem lépett ki az utcára, hanem bent maradt a házban, és csak az ajtót nyitotta ki, ha cigarettázni akart. Így csak a kezét láttam mozogni néha, hogy eloszlassa

a füstöt odabent. Reggel pedig, amikor megjött, csak régi esernyőjének szakadozott tetejét láttam. Néha úgy véltem, hogy Mr. Hansennel járkál a lakásban, és hogyha a falhoz szorítom a fületem, még a hangjukat is hallom, vagy azt, hogy bömböl a tévé, akárcsak nálunk. Amint jobb lett az idő, már láttam őket a hátsó kertben. Egy reggel kávé után felmentem Margot-val a hálószobájába, mely a ház hátsó részében volt. Margot azt mondta, rendbe kell hozni a hajamat. Az öltözőasztalkánál ülve sztoikusán bámultam mindkettőnket a tükörben; ihletett arccal állt mögöttem, és profi módon babrált sötétbarna, ám már helyenként őszülő hajamban, mely megnőtt, és néhány csomó már úgy lötyögött a vállam felett, mint egy spániel füle. Odakint sűrű felhők borították az eget, és keservesen sírt a szél alattuk a téli fák merev ágait zörgetve. Margot akaratlanul is a szomszéd kertje felé nézett, és ijedten elengedte a hajamat.

– Jesszusom! Micsoda nő! Borzalom!

– Milyen nő? – kérdeztem, és felálltam, hogy megnézzem, kiről van szó. Kilestem a függöny mögül.

– Hogy hívják? – kérdeztem.

– Nem tudom. Talán Teresa.

Mr. Hansen, jól kabátjába és sáljába bugyolálva, gondozójára támaszkodva, szélben és ragyogó napsütésben is tett egy-egy kisebb sétát a kertjében. Az ápolónő mindig az ablakunk felé nézett, amikor megfordultak a kert végén. Margot izgatottan hajolt fölém és bólogatott.

– Dickie-t is ápolta, amikor rosszul lett.

– Komolyan? Hogyhogy nem emlékszem rá?

– Ő jelentkezett. Én nem szerettem. Bárcsak Hansenék megkérdezték volna tőlem, milyen, mielőtt felveszik. Dickie-t is mindig sétálni vitte, ha esett, ha fűjt. Pedig ő utált sétálni.

– Egy kis testmozgás senkinek sem árt. Neki pláne kellett. A végén már olyan kövér volt, mint egy disznó.

– Halálra kínozta azt a szegény embert. Könnyen meghülhetett volna, és belehal.

– Májzsugor vitte sírba.

– Hát arról nem Teresa tehet.

Újra az öltözőasztalkához ültem, és próbáltam végiggondolni, hogyan is tüntethetném el súlyos varkocsaimat a fülem mögül.

– Hová való? – kérdeztem. – Spanyol vagy portugál?

– A szülei máltaiak voltak, azt hiszem.

Kéjesen forgattam a nevét a fejemben. Teresa. És Málta is valahogy megfelelt elképzeléseimnek: katolikus, militarista, patriarchális.

– És csak azért nem szeretted, mert kényszerítette a Dickie-t sétálni?

Margot megpróbált csinálni valamit a hajammal, de amikor kezét a fejemre tette, éreztem, hogy remeg.

– Pénzt lopott.

Ledöbbsentem és kissé ideges lettem, azt mondtam anyámnak, hogy az embernek vigyázni kell, nehogy igazságtalanul vádoljunk meg valakit ilyesmivel.

– Biztos vagy benne, mama? Úgy érted, hogy kint hagytál valahol valami pénzt, és eltűnt? De hisz legtöbbször fogalmad sincs, mennyi pénz is van nálad.

– Dickie adott neki pénzt.

– Honnan tudod?

– Megtaláltam a szelvényeket a csekkfüzetében. Azt hitte, soha nem nézek bele. És nem csak a nő fizetése volt benne. Voltak más összegek is ezen kívül. Dickie csak annyit írt mellé, hogy „T”, de biztos vagyok benne, hogy ezt a pénzt neki adta. Amikor szóltam, Dickie úgy tett, mintha nem is emlékezne rá. Egyébként nem valami nagy összegekről volt szó. Egyszer huszonöt font, máskor ötven.

A tükörből nézett vissza rám tüzelő szemekkel. Margot imádta Dickie-t. Őt szerette a legjobban a három férje közül: korosodó, vonzó, jóképű, igazi angol gentleman volt Dickie, amivel tudott imponálni. (Apám cseh volt és zsidó, az unalmas bankár skót). Hozzá hasonlóan Margot is sokat adott a külsőre, és ez nagyon összekötötte őket: Dickie tette a gyöngysort anyámnak a nyakába, húzta fel hátul a cipzárt, és tűzte fel ügyesen a haját, majd adott tanácsot arra vonatkozóan, hogy mit vegyen fel. Emlékszem rá, hogy vitték ki utoljára a házból egy hordágyra szijazva, miközben deliriumos állapotában hangosan kiabált, hogy fontos telefonhívásokat kell még elintéznie.

– És miért adta azt a pénzt?

– Mit gondolsz? Hármat találhatsz.

Nem tudom, miért öntött el akkor a düh. Haragudtam az anyámra. Általában Margot alig várta, hogy beszélhessen a szexről, arról, hogy milyen szemtelenül és botrányosan is tud valaki viselkedni. Élvezte, ha erről volt szó. Engem állandóan azzal ugratott, hogy puritán vagyok. Szilárdan meg volt győződve, hogy a szex mindennek a rugója, a szex mozgat mindent. Ez a meggyőződése tette erőssé és határozottá. A férfiak nem tudnak ellenállni a

női bájoknak. Tudom jól, hogy milyenek a lányok, pláne, ha egy szép pofival és jó alakkal áldotta meg őket az Isten. Margot szeretett volna nevetni Dickie hűtlenségén, és szeretete volna félvállról venni a dolgot, de mégsem tudta titkolni, hogy fáj neki.

– Úgy érted, hogy szexuális szolgáltatásaiért is fizetett ennek a nőnek?

– Azt hiszem, hagyta, hogy fogdossa, vagy megérintse. Semmi esetre sem a ruha alatt: legalább is ezt állította, amikor szembesítettem a tényekkel. Fogta a kezét, hagyta, hogy a fejét a keblére hajtsa. Többre úgy sem volt képes, legyünk őszinték. Beléhabarodott, beteg volt. Nem tudta, mit csinál.

Dőlt belőle a szó, hogy értésemre hozza, mi is történt. Dühösen tolultak a szavak a szájára, és mérgesen köpte ki őket; látszott, hogy úgy igyekszik megszabadulni rossz emlékeitől, hogy végre valakinek elmondja, mi az, ami a lelkét oly sokáig nyomta. Sehogy sem értettem, miért nem mondta ezt el korábban; végül is nem vele történt, hanem mással, és ilyenkor nem köntörfalazott. A múltban elég gyakran megbotránkoztatott engem is a nemi étellel kapcsolatos őszinteségével. Lehet, hogy eddig azért nem szólt, mert nem akarta, hogy ezek után rossz szemmel nézzen Dickie-re, bár őt, az anyámat, ez mélységesen felháborította. De aztán rájöttem, hogy anyám nem is Dickie-t hibáztatta, az ő szemében nem a férje viselkedett szégyentelenül. Szerinte, ha valaki valamiért félrelépett, akkor annak csak a nő lehetett az oka. Ha egy férfi például megszegte a házassági esküt, a szégyen akkor is a nőt illette, mert nem tudta megadni, ami neki kell. Talán nem érezte otthon magát mellette. Talán úgy látta, hogy megcsúnyult. Talán nem volt elég jó az ágyban. Ha Dickie együtt hált volna Teresával, az bántotta volna anyám önbecsülését, de ezt Dickie nem tudta megtenni, mert már úgy megöregedett, hogy egyedül öltözködni sem volt képes. Szentimentális lenni viszont még tudott, és erre a célra állandó jelleggel ott volt mellette más valaki, aki erre szemérmetlenül felbátorította.

–Végignézttem a bankszámlakivonatait. Úgy láttam, hogy a nő be se váltotta ezeket a csekkeket.

– Manapság senki sem használ csekket, anya. Nem éri meg a fáradságot. Lefogadom, hogy semmi közük ehhez az egészséghez.

– Lehet, hogy csak azért fogadta el, hogy megalázzon. Ezt pedig nem tudom neki megbocsátani.

Nekem viszont sok minden más is megfordult a fejemben. Például az, hogy Teresa esetleg csak a kedvébe akart járni egy öregembernek. Lehet, hogy csak kedvesen átkarolta, vagy megsimogatta a kezét, mint ahogy egy

szegény magatehetetlen embernek szokás, és lehet, hogy először vissza is utasított minden plusz fizetséget a fizetésén felül, de amikor látta, hogy ez elkedvetleníti a beteget, hát elfogadta, de soha nem is gondolt arra, hogy beváltsa. Vagy lehet, hogy az a Teresa, aki a szeretőjének telefonálgat, és a sarkával nyomja el a cigarettacsikket, örömet lel az ilyen érdemtelenül kapott csekkekben. Talán ezzel akarja kimutatni szándékosan munkaadóinak, akik dúskálnak minden jóban, és úgy élnek, mint Marci Hevesen, hogy lám, egyszer ti is megöregedtek, és magatehetetlenek lesztek. Vagy mégis csak Dickie volt szenilis, és nem tudta, miért állítja ki ezt vagy azt a csekket, és ezért aztán a papírkosárba dobta.

Nem volt több mondanivalónk egymásnak, és egy kis idő után hallottuk, hogy a nő beviszi Mr. Hansent a házba, és becsukja maga után az ajtót. Nem foglalkoztunk többet a frizúrámmal.

Amikor anyámhoz jöttem, valahogy nyugodtan, lemondóan elfogadtam azt a gondolatot, hogy vége az életemnek. Most rájöttem, hogy dehogyan van vége. Egészséges vagyok és erős, és minden biztonnyal, remélem, még sokáig az leszek. Azért minden óvintézkedést megtettünk, hogy ne legyünk áldozatai ennek a járványnak. Mostanáig úgy éltem, ahogy éltem, igyekeztem tenni a kötelességemet, végezni a munkámat, most pedig itt a covid, és vele kell élnem. Elfogadtam. S ezzel az elfogadással jött a megkönnyebbülés. Ez így volt tisztességes.

Mégis sokszor ébredtem azzal a gyötrelmes érzéssel reggelenként ott a tengerparton, hogy valamit mégis elvesztettem. Hogy lehet, hogy az életem beteljesülés nélkül ér véget? Anélkül, hogy lett volna benne igazi dráma, öröm vagy szenvedély, ami másoknak megadatott, de nekem nem. Tiltakoztam ellene. S ez a tiltakozás álomban valahonnan nagyon mélyről jött, az álom legmélyéről, és amikor felébredtem, először mindig olyan erősnek tűnt, mint valami csillapíthatatlan szomjúság. De aztán racionális énem kényszerített, hogy észszerűen gondolkodjam, és ne akarjak az élettől mindent. Biztonságban vagy, mondtam magamnak. Nagyon szerencsés vagy, kiváltságos. Volt részed a boldogságból; fiad is van. És akkor rá gondoltam, a fiamra, akit a legjobban szeretek. Már nem kicsi, felnőtt férfi, negyven éves, okos és rendes ember. Tiltakozásom azonnal megszűnt, ahogy ennek a tudatára ébredtem. De tudtam, hogy az álomban, valahol mélyen, olyan intenzíven és precízen elrejtve, mint valami emlék, ott van a boldogság, a szeretet és a beteljesülés is.

Egy délután a szobámban, betakarózva az ágyamon, a Bovarynéba mélyedtem: a regény a borzalmas vég felé közeledett. Margot és én

valószínűleg fél háromkor mentünk fel a szobánkba; már négy óra is elmúlt, amikor letettem a könyvet. Kint már sötét volt. Rájöttem, hogy nem hallottam Margot-t felkelni. Ledobtam magamról a takarót, és csak úgy, cipő nélkül, harisnyában siettem a szobájába. Kinyitottam az ajtót, és halkán, nehogy felébresszem, ha még esetleg alszik, a nevéen szólítottam. A lépcsőpihenő fényében láttam, hogy mozdulatlanul fekszik a földön, ahol összeesett; sápadt arccal fordult a szőnyeg felé, a két lába meg kilátszott az összegubancolódott lepedő és takaró alól. Fekvése furán ünnepélyesnek tűnt: karja két oldalt egyenesen a testéhez volt szorítva, valószínűtlenül és színpadiasan, mintha valami drámai szerepre vagy előadásra készült volna. Halálos félelem fogott el, mert attól, amit láttam, szinte biztosra vettem, hogy anyám már nem él.

És futottam a szomszédba. Harisnyás lábammal rohantam le a lépcsőn, ki az utcára, remegve és nehezen szedve a levegőt, és észre se vettem, hogy esik az eső, és harisnyás lábammal piszkos, hideg tócsákba lépek. Nyomkodtam Mr. Hansen házának csengőjét, ahogy csak tudtam, és öklömmel vertem az ajtót. Ilyen drámai pillanatokban az ember nem tudja, mit tesz. Olyan voltam, mint egy örült.

– Kérem, segítsen – mondtam Teresának, amikor ajtót nyitott. – Anyám elájult otthon a hálószobában.

Rövid, fehér nővérkeköpeny volt rajta, kezét ronggyal törölgette; épp valami munka közben zavartam meg. Szükségem volt a nyugalmára és profi hozzáértésére, mással nem törődtem. Azzal pláne nem, hogy mi volt esetleg közte és Dickie között, mint ahogy a parklóban való találkozásunkkal sem; nem volt meglepve, amikor megmondtam, hogy Margot lánya vagyok. Teresa azonnal felmérte a helyzetet, érezte, hogy baj van, ezért közölte Mr. Hansennel, hogy csak a szomszédba megy, és mindjárt itt lesz, nincs ok aggodalomra. Olyan valóságosnak tűnt, ahogy most együtt megyünk sietve Cherry Tree Lodge-ba, és mutatom az utat. Fiatalkoromban mindig úgy képzeletem, és sokszor fantáziáltam is róla, hogy az ember egy ilyen válság- vagy katasztrófahelyzetben lesz szerelmes valakibe, amikor minden eddigi szabály és viselkedés érvényét veszti. Elmondtam, hogy aludni mentünk a szobánkba Margot-val, majd amikor bementem hozzá, a földön fekvé találtam. Most is olyan drámai volt a helyzet a szobában, mint amikor elmentem. Margot nem mozdult. Alsószoknyában feküdt le aludni, és amikor felkapcsoltam a villanyt, csupasz karja és lába kéknek és fehérnek tűnt, olyan volt, mint a tej, mely megalvadt az öregségtől. Lábai lilák lettek, duzzadtak, egyáltalán nem olyan szépek, mint voltak, de ezt én már régen

tudtam. Hosszú haja szétbomlott, szétterült a padlón, és borzolta a szél. – Margot? – mondtam, és mellé térdeltem. – Anyu?

– Hagyatok egész éjjel itt feküdni? – kérdezte halkán, de felháborodva.

– Nem voltál itt egész éjjel, mama. Most még négy óra sincs, teaidő.

Hogy estél el? Megütötte magad? Fáj valami?

– Borzalmas volt, Diane. Hívtalak. Nem hallottál?

Teresa nagyon tapintatosan és kedvesen bánt anyámmal, bemutatkozott, és engedélyt kért, hogy megnézzem. Kitapintotta a pulzusát, félresimította fehér haját a szeméből. Anyámnak Olyan szép volt a haja. Aztán finoman rátette tenyerét a lila lábakra, amelyek jéghidegek voltak.

– Én tudom, ki maga – mondta Margot. – Nem tud becsapni.

– Itt dolgozom a szomszéd házban, Mr. Hansennek. Diane kért, hogy segítsék, amikor látta, hogy maga a földön fekszik.

– Nem kell segítség. Csak vissza akarok menni az ágyba.

Teresa elmondta, hogy ismeri anyámat, mert dolgozott már ebben a házban, amikor a beteg apámra vigyázott. Megmondtam neki, hogy Dickie nem volt az apám, s ekkor talán épp oly kegyetlen voltam, mint Margot. De láttam, hogy Teresa ezt profi közömbösséggel hallgatta, nem reagált a gorombaságomra, és csak annyit mondott, hogy ő akkor is csak egy páciens látott benne, akinek szüksége volt rá. Haboztunk, mi legyen anyámmal, tegyük ágyba, vagy hagyjuk ott a földön feküdni, de Margot azt mondta, hogy nem akar így véresen a pucér szőnyegen maradni tehetetlenül.

– Tudja mozgatni a karját? A lábát?

Margot mogorván mondta, hogy mindene fáj, de tud mozogni. Felhívtuk a mentőt, s egy orvos válaszolt. Részletesen elmondtunk neki mindent, többször is, mire azt tanácsolta, hogy próbáljuk lábra állítani és lefektetni. Ha panaszkodik, hogy fáj valamije, kapjon fájdalomcsillapítót. Amíg vártuk a mentősöket, sikerült Margot-t megfordítani, felállítani és a fürdőszobába kísérni, mert pisilnie kellett. Aztán lefektettük, és több párnát is tettünk a feje alá, hogy kényelmesebben érezze magát. Úgy tűnt, hogy kificamította a vállát, megütötte a bordáit és mindkét térdét, amikor elesett; rosszábbul is járhatott volna. Találtam és adtam neki paracetamolt.

– Nem akarok kórházba menni – jelentette ki határozottan.

– Talán nem is kell – mondta Teresa vidáman. – Úgy látom, nem történt komolyabb baja. De azért jobb, ha átesik egy vizsgálaton. Ami biztos, az biztos. Sose lehet tudni.

– Utálom ezt a biztos, ami biztost. Unalmas!

Ha Margot rosszul volt valamiért, mindig az előkelő dámát szerette megjátszani, s azt a finomnak mondott akcentust használta és túlozta el, amit még modellként sajátított el Londonban lánykorában. Azt hiszem, még különórákra is járt, hogy megtanuljon így beszélni, de a régi liverpooli proli modor azért sokszor kibújt belőle. Dühösen rám sziszegett, amikor Teresa elfordult tőlünk.

– Nem akarom, hogy ilyen nyomoréknak lásson.

– Baleseted volt – mondtam. – Senkit nem érdekel, hogy nézel ki.

Nem törődtem azzal, hogy még mindig az a vizes és koszos harisnya van rajtam, melyben kint rohangu az esőben, és nem cseréltem le. Még ebben a túl meleg lakásban is fáztam. Amikor Teresa azt mondta, hogy most már vissza kell mennie Mr. Hansenhez, egészen kétségbe estem: tetszett nekem, hogy így együtt vigyázunk anyámra. Már-már azt kívántam, bárcsak lenne nagyobb a baj Margot-val, mert akkor Teresa biztos maradna.

– Hová mész? – kérdezte Margot ijedten, amikor követtem Terezát a földszintre.

– Mindjárt jövök – feleltem.

Az emeleten, a lépcsőpihenőn égett a lámpa, de az előszobában, tele a Margot és Dickie által egy másik életben vásárolt tervezett bútorokkal és régiségekkel, a borkereskedők által leszállított zárt dobozokkal, félhomály volt. A falakon rengeteg volt a festmény, túl sok ezen a kis helyen. Nem próbáltam rendet csinálni ebben a lakásban, amikor ide jöttem. Egyszerűen elfogadtam a logikáját, a szokásait, az itt uralkodó káoszt.

– Ne haragudjon Dickie miatt – mondtam Teresának, és követtem a verandára. – Anyám azt mondta, bolondot csinált magából néha.

Teresa nevetett, és azt mondta, hogy Dickie-vel neki nem volt semmi problémája. Mindig kedves, aranyos és úriember volt. „Sose volt baj vele. Jól viselkedett” – mondta.

– El sem tudom mondani, milyen hálás vagyok magának. Köszönök mindent.

– Minden rendben, nincs miért aggódni.

Nem volt rajtunk maszk. Nem gondoltam, hogy ilyenkor is kell, amikor egy másféle katasztrófa lóg a fejünk felett, és különben is nem érdekelt, elkapom-e a vírust vagy sem. Elsírtam magam, és átöleltem Teresát, fejemet lágy, meleg kedvességébe temetve; hallottam szívének dobogását a poliészter házikabát alatt, beszívtam ismeretlen egzotikus illatát – a bőrpoló krém és a verejték, az ételek és a cigarettafüst, az enyhe tegnap esti parfüm szagát.

Fontos volt ez az ölelés nekem; olyannak tűnt, mintha egy ismeretlen szereplő lépett volna ki álmaimból, hogy fogva tartson. Kedvesen megpaskolta a hátamat. Tudtam, hogy csak egy másik öregasszony vagyok neki, aki épp olyan bolond, mint az anyám. Hogy finoman távol tartott magától, nem hiszem, hogy a COVID miatt volt.

- Nagyon sajnálom – mondtam.
- Sokkot kapott. De ne aggódjon.
- Tudom – mondtam. – Se perc, és elmúlik.

Még néhány másodpercig csüngtem rajta szótlánul a nyitott bejárati ajtó hidegében. Aztán kiengedtem az előszobából, ahol egy nedves lábtörlő lehelte a hideget, és az akasztókon még most is ott lógtak Dickie kabátjai és kasmír sáljai. Mindig adott magára, ha elment hazulról. Egy fekvő női aktot ábrázoló fából faragott szobor, gavalléros szögben a fején, most is egyik sapkáját viselte.

Teresa elment. Hallottam, ahogy a szomszéd ház bejáratának a gombjait nyomogatja. Kint szitált az eső, és egy autó suhant el a nedves utcán a sötétben. Eszembe jutott, hogy iskolás koromban milyen kevés kellett ahhoz, hogy boldog legyek. Annyi is elég volt, hogy egy lány, akire felnéztem, adott nekem egy ropit a szünetben, vagy megkérdezte, lemásolhatja-e a latin házit tőlem. Csak később lett bonyolult a helyzet, amikor már a fiúkat kezdtem szeretni. Ezen a délután, miután kulcsra zártam az ajtót, és felvittem egy tálcán a teát az emeletre magamnak és Margot-nak, ismét boldog voltam. Ezt a boldogságot azonban most nem mutathattam ki szegény anyámnak, hisz mindene fáj, és a mentőket várta. Mégis gyanakodott: „Mit mosolyogsz?” – kérdezte. Én tudtam, hogy nevetséges az egész, mert semmi sem történt, és semmi sem fog történni. De mégis olyan voltam, mint Emma Bovary, aki hosszan nézte magát a tükörben a Rodolphe-fal való pásztoróra után az erdőben, és állandóan ismételte: „Szeretóm van! Szeretóm van!”.

Ortutay Péter fordítása